

مشخصات طرح

دوره نهم - سال اول

شماره ثبت:

۱۵۱

شماره چاپ:

۲۲۳

تاریخ چاپ:

۱۳۹۱/۷/۹

نام دفاتر:

مطالعات حقوقی

مطالعات سیاسی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۲۶۲۰

تاریخ انتشار:

۱۳۹۱/۸/۲

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح استفساریه ماده (۱۱۵) آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی»

مقدمه

یکی از حقوقی که نمایندگان مجلس شورای اسلامی در مقام ایفای وظایف نمایندگی خود دارا می‌باشند، حق اظهار نظر در عموم مسائل داخلی و خارجی می‌باشد. این حق ممکن است به صورت گروهی و در قالب صدور بیانیه نیز جلوه نماید. بر این اساس، ماده (۱۱۵) قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، ضمن تأکید بر این مهم، به نقش رئیس جلسه مجلس در دریافت و قرائت این بیانیه نیز اشاره نموده است. با این وجود، براساس مقدمه توجیهی طرح حاضر، در ماه‌های گذشته و طی بخشنامه‌ای از سوی یکی از اعضای محترم هیئت رئیسه مجلس، از نمایندگان خواسته شده است تا قبل از تهیه بیانیه‌ها، متن آن را به رؤیت هیئت رئیسه رسانده تا درخصوص مصداق «مهم بودن مسئله مملکتی، بین‌المللی و یا مناسبت خاص» اظهار نظر نموده و چنانچه این بیانیه را از جمله موارد و مصادیق آن ندانند، از قرائت آن خودداری شود. این امر باعث شده است که تعدادی از نمایندگان اقدام به ارائه طرحی در قالب استفساریه ماده مذکور نمایند. در ادامه به بررسی این طرح پرداخته خواهد شد.

بررسی طرح

براساس اصل هشتاد و چهارم قانون اساسی، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، در مقام ایفای نمایندگی خود و با توجه به اینکه در برابر تمام ملت مسئول هستند، حق دارند در همه مسائل داخلی و خارجی کشور اظهار نظر نمایند. همچنین نمایندگان مجلس می‌توانند براساس این حق، نسبت به صدور بیانیه درخصوص مسائل مهم مملکتی، بین‌المللی و یا مناسبت‌های خاص، به صورت گروهی، اقدام نمایند. این امر در ماده (۱۱۵) قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مورد اشاره قرار گرفته است. ماده مذکور در این خصوص اشعار می‌دارد: «نمایندگان می‌توانند درباره مسائل مهم مملکتی یا بین‌المللی یا مناسبت‌های خاص بیانیه صادر نموده و به رئیس جلسه تحویل نمایند. چنانچه بیانیه صادره به امضای حداقل بیش از نصف مجموع نمایندگان برسد، متن آن بدون ذکر اسامی نمایندگان در پایان جلسه علنی مجلس قرائت، و طی نامه رسمی به مراجع ذیربط ارسال خواهد شد...».

بنابراین و براساس این ماده می‌توان از نظر گذراند که رئیس جلسه به‌عنوان یکی از اعضای هیئت رئیسه، تنها دارای وظیفه دریافت بیانیه مذکور، جهت قرائت آن در جلسه مجلس می‌باشد. همچنین با توجه به وجود قید «حداقل بیش از نصف مجموع نمایندگان» در این ماده، خود نشان از موضوعیت داشتن این نسبت جهت صدور این بیانیه و تشخیص مهم بودن امری داخلی یا بین‌المللی از سوی این تعداد از نمایندگان مجلس شورای اسلامی است.

نکته دیگر در این باره تصریح اصل هشتادوششم قانون اساسی به آزادی کامل نمایندگان در اظهارنظر در مقام ایفای وظایف نمایندگی خود است. بنابراین تشخیص مهم بودن امری که با امضای حداقل بیش از نصف مجموع نمایندگان مجلس شورای اسلامی صادر شده است و محدود کردن آن از سوی هیئت رئیسه مجلس، به نوعی با حق مذکور در تعارض بوده و مغایر اصل هشتادوششم قانون اساسی تلقی می‌شود.

نتیجه‌گیری

نمایندگان مجلس شورای اسلامی در مقام ایفای وظایف نمایندگی خود، حق اظهارنظر درخصوص همه مسائل داخلی و خارجی را دارند و کسی نمی‌تواند معترض این حق شده و یا آن را محدود نماید. از طرفی نیز ممکن است این حق به‌صورت گروهی و در قالب صدور بیانیه از سوی نمایندگان بروز نماید. در این مورد نیز، چنانچه بیانیه مذکور به امضای حداقل بیش از نصف مجموع نمایندگان برسد، متن آن در پایان جلسه علنی مجلس قرائت می‌شود و رئیس جلسه در این خصوص تنها وظیفه دریافت متن بیانیه مذکور جهت قرائت آن را برعهده دارد و صلاحیت تشخیص مهم بودن یک امر داخلی یا بین‌المللی و یا مناسبت خاص، برعهده خود نمایندگان با توجه به موضوعیت نسبت مذکور در ماده پیش‌گفته امری روشن و واضح است. بنابراین تصویب طرح استفساریه ارائه شده برای رفع این ابهام، پیشنهاد می‌شود.